

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/70288,Zapraszamy-do-Przystanku-Historia-na-wykład-Młodzież-w-PRL-i-pokaz-filmu-dokumen.html>
25.04.2024, 22:47

Zapraszamy do „Przystanku Historia” na wykład „Młodzież w PRL” i pokaz filmu dokumentalnego „Skazany na niepamięć” - Przemyśl, 9 maja 2019

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie i Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej zapraszają na kolejne spotkanie z cyklu „Przystanek Historia” do Przemyśla.

Tematem spotkania będzie prelekcja pt. „Młodzież w PRL”, którą poprowadzi Zenon Fajger z IPN Oddział w Rzeszowie. Spotkanie odbędzie się 9 maja 2019 o godz. 12.00.

Jednym z elementów rządów komunistycznych w Polsce był rozbudowany aparat indoktrynacji, służący przekonaniu jak największej części społeczeństwa do obowiązującej ideologii. Jak w każdym systemie totalitarnym szczególną wagę przywiązywano do odpowiedniego formowania młodzieży. Zwalczano pluralistyczne formy działań wychowawczych, które odradzały się po II wojnie światowej. W latach 50. dążono wprost do wprowadzenia wzorców sowieckich i skupienia młodzieży w jednej masowej organizacji – Związku Młodzieży Polskiej (ZMP). Po 1956 r. sytuacja trochę się zmieniła, istniało kilka organizacji młodzieżowych (m.in. odrodził się Związek Harcerstwa Polskiego), ale nad wszystkimi utrzymywano kontrolę i wszystkie miały za zadanie prowadzić socjalistyczną indoktrynację. W tym celu wykorzystywano też szkołę poprzez odpowiednie programy nauczania, patronów, kalendarz uroczystości. Dzieci i młodzież masowo uczestniczyli w pochodach 1-majowych, trochę mniej masowo (wakacje) w obchodach święta 22 lipca.

Oczywiście nie wszyscy chcieli się tej indoktrynacji podporządkować. Młodzież aktywnie uczestniczyła we wszystkich większych protestach społecznych w okresie PRL. Młode ofiary stały się symbolami tragicznych starć z wojskiem czy milicją: 13-letni Romek Strzałkowski – Poznańskiego Czerwca 1956 r., 18-letni Janek Wiśniewski (prawdziwe nazwisko Zbigniew Godlewski) – Grudnia 1970 r., a 19-letni Grzegorz Przemyk – stanu wojennego. Wielkim buntem młodzieży (głównie studenckiej, ale obejmującym również miasta, w których nie było wyższych uczelni) były wydarzenia z marca 1968 r.

Większość młodych ludzi nie interesowała się jednak polityką – chodzili do szkoły (chłopcy

odbywali potem zasadniczą służbę wojskową), zakochiwali się, rozpoczynali pracę zawodową, zakładali rodziny. Pewną formą buntu wobec dążenia władz do wtłoczenia wszystkich w jednolitą formę „socjalistycznego wychowania” była muzyka i związany z nią sposób ubierania. W latach 50. byli to tzw. bikiniarze, później hippisi, punki itp. Grupy takie obserwowane były przez Służbę Bezpieczeństwa i uznane jako zagrożenie państwa. Niepokój władz wywoływały też kontakty młodych ludzi z Kościołem katolickim.

W tym samym dniu tj. 9 maja o godz. 17. 30 w budynku głównym Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej odbędzie się na projekcja filmu dokumentalnego, ukazującego tragiczną historię krakowskiego opozycjonisty Jacka Żaby. Po projekcji zapraszamy do dyskusji, w której udział weźmie autorka scenariusza i reżyserka filmu Agnieszka Niemiec. Dyskusję poprowadzi dyrektor MNZP Jan Jarosz.

Jacek Żaba był działaczem NSZZ "Solidarność" w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji w Krakowie. W nocy z 12 na 13 grudnia 1985 r. w zajezdni MPK w Krakowie-Czyżynach przeprowadził razem z Kazimierzem Krauze akcję w celu przypomnienia o rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Wspólnie poprzecinali paski klinowe w 30 autobusach. Aresztowany po czterech miesiącach, został skazany na półtora roku więzienia. Miał wówczas 22 lata. Umieszczono go w celi z recydywistami, którzy poddali go regularnym szykanom. Doprowadzony do załamania nerwowego, został zwolniony na przerwę w odbywaniu kary ze względu na stan zdrowia. W 1989 r., już w trakcie negocjacji na temat przebiegu "Okrągłego Stołu", otrzymał nakaz powrotu do więzienia. Wybrał śmierć. 4 lutego 1989 r. wyskoczył z okna mieszkania i zmarł następnego dnia w szpitalu nie odzyskawszy przytomności.

Wstęp wolny!

Zwiastun

filmu: <https://www.facebook.com/447735885379050/videos/1282450028574294/>